

Kanada Isuma című filmje megállásra készíti a látogatókat, az inuit lakosság kitelepítéséről, területük kisajátításáról szól, életterük megszűnt. Az elmesélés humoros és mélyen emberi, jegesmedvékkel együtt válnak hontalanná. *Japánnak* is van mondanivalója a klímaváltozásról, *Cosmo-Eggs*, négy művész: képzőművész, zeneszerző, antropológus és építész munkája, hogyan és hol lehetséges a túlélés. A japán szigetvilág érzékeny, természeti katasztrófák sújtják, cunami, földrengés, de az ember által kreált veszély is, pl. atomerőmű. A cunami által hozott kötömbök, idő után új élet, növények, vándormadarak otthona lehet. Kozmikus tojás mitológia, élő és élettelen születése. A megnyitó előtti napon a pavilon tetején sírálytojást találtak. Égi jel?

Az Arsenalénál áll egy rozsdás hajó, a svájci *Christoph Büchel* *Barca nostra* (A mi bárkánk) című projektje. Közel ezer menekült fulladt vízbe 2015 áprilisában a Földközi tengeren, túlszűfolták a 15 főre tervezett halászhajót. Nincs kiírva a cím, talán azért, hogy ne legyen katasztrófaturizmus-íze? Oldalában hatalmas lyuk tátong, a holttesteket itt vették ki. Vita, hogy ez lehet e műalkotás. Inkább figyelmeztető emlékmű. Tömegsír a mi bárkánk. Mikor jövünk rá arra, hogy valamennyien egy hajóban evezünk, a pusztulás felé, ha így folytatjuk. Megérkezünk Neverlandbe. A török *Halil Altındere* munkája, már csak egy épület homlokzata. Ez is figyelmeztető műemlék, ez marad meg belőlünk?

ZANELE MUHOLI – DÉL-AFRIKAI PAVILON